

100.

MARIA MIRELA PODUȚ

Așa-i mândru și frumos
Să șădem oleacă jos.

Folclor și istorie orală din Maramureș

101.

Pintea Viteazul

Se cunoaște care-i fată
Că-i roșie și-nfocată.
Care și-o mâncat fetia
Galbână-i ca sărăcia.

De la Alexandru Pop, 2016

De Pintea Viteazul povesteau bătrânii c-o zinit din Măgoaja și o fo slugă aici la noi cam pân anu 700 și apoi din generație în generație tot s-o povestit de el. Atunci erau foarte necăjiți o samă, aveau oamenii copii mulți. O fost copil sărac și s-o băgat aici de slugă la on om pă care-l chema Budeanu. Casa lui, unde-o stat și Pintea, o rezistat până după război și-o fost făcută o dată cu biserica de lemn. Budeanu avea vite, oi, tăt feliu. Și o trăit acolo Pintea mai mulți ani. Pă când s-o căpătat mai în putere i-o venit gându să se ducă. Atunci erau arate terenurile până acolo pă sub pădure. Să cultiva mai mult ovăz și s-o dus a ara. Pă când o fo-ntr-o vreme o luat o *glince*, o vargă și-o-implântat-o în pământ și o zăs: „No, uitați-vă aici, dacă varga asta a si înverzâtă pă când ne întorcem cu brazda roată, io plec.” Apoi o răs tăți. Și pă când s-o întors, o fo înverzâtă varga, o fo cu frunză. Și nu l-o mai văzut ani de zăle. Pă când o fo într-o sară o vinit cu vo 30 de haiduci. S-o dus la bogatu cela la care o fo slugă să-l primnea de mas. Și l-o primit. O tăiat on berbec și-o cinat. O zis către slujnică: „Adă blidu cela de lemn din care am mâncat eu.” O mers și-o cătat blidu, l-o curățat și l-o adus. Pă când i l-o dat, Pintea l-o umplut cu galbeni că o dată i l-o spălat cât timp o fo slugă. O durnit acolo tăți și pă dimineață și-o luat argații și s-o dus pă păduri.¹

102.

Astă vară și amu-i anu
M-o-nvălit mândra cu stanu
Și-amu zice: ni, țăganu.

De la Ioan Pop, 2016

103.

Povestea lui Grigore Berinde

Hai, mandră, cu mine-n câmp
Că nu-s lup să te mănânc,
Că-s bădiță să te strâng.

De la Ioan Pop, 2016

Era în timpul stăpânirii austro-ungare, atunci Grigore Berinde s-o dus când o fo Revoluție în Transilvania și-o participat la Revoluție. Pă când o vinit înapoi, o fo condamnat prin judecată definitivă la omorâre prin spânzurare. Și-o fujit, o fo fugar, să scape să nu-l prindă. O durnit și lângă râu într-o noapte. Și nu știu de unde-o auzit cenzorii ungurești că-i la o casă din sat. Când o bătut cenzorii la ușă, o ieșit pe fereastră desculț, cu capu gol, în cămeșă și-n izmene în luna lui ianuarie când era un ger de crepau pt'etrile și-o fujit până-n văratic la oi. Și așa o scăpat. Dar până la urmă tot l-o prins. Apoi i-o adus popă, l-o legat la ochi și l-o dus să-l spânzure. Apoi i-o făcut prohodu ca și la on mort dar el era încă viu. Era legat la ochi. Acolo lângă huci era gata lemnu cela de spânzurat. Când făceau o treabă din asta autoritățile, ca să sperie lumea, strânjéu pă tătă lumea din împrejurimi. O venit multe autorități. Pă când o prins a spune ce-o făcut condamnatu la moarte, o căzut din cer o flacăra de foc. Atunci toată lumea s-o spăriet ce poate hi. Și o apărut on domn în haine negre

104.

Când eram pruncuț mai mic
N-am supt țăță numa un pic
Și de atunci de dorul ei,
Pus-am ochii pe femei.

De la Alexandru Pop, 2016

¹ Performer Ioan Dunca, 91 ani, Budești, 2016.

și calu alb și c-on drapel, să nu-l spânzure. Apoi tot spuneau oamenii că nu o fost alb calu, o fo negru, da o fo alb de spume cum o venit în viteză să apuce să nu-l spânzure că o avut oră fixă. Dacă nu era flacăra ceie ce-o venit di pă cer, îl spânzura că la oră fixă să spânzura omu. Dacă trec minutele, o scăpat. Omu cela o prezentat o hârtie autorităților și o fo amnistiat.²

Casă din Budești; foto: Florin Avram

Feciorii cu picioare de cal

La o casă unde stătea o femeie bătrână se făcea șezătoarea. Cele care mergeau în șezătoare duceau lemne, fiecare fată ducea câte-on braț de lemne sau câte-o lampă de petrol. Să adunau acolo, povesteau, torceau. O tors, o tors și pă când o fo într-o vreme apăreau băieții în șezătoare. O fată și-o scăpat fusu și s-o plecat după el să-l ieie și-o văzut că nu-i bine. Băieții ceia o fo cu pt'icioare de cal. Fata s-o spăriet și s-o gătat să se ducă. Da nu o lăsat-o să iasă din casă. Apoi s-o apucat de treabă și le-o omorât ori ce-o făcut cu ele. Pă când s-o trezit femeia ceie o gândit că s-o dus acasă. O rămas semne pă ușă cum o dat cu pt'icioarele, cu copitele de cal. S-o văzut urmele și când o vândut casa.³

Când o umblat Dumnezeu cu Sf. Petru pe Pământ

Când o umblat Dumnezeu cu Sf. Petru pe Pământ, tot o mers din casă în casă și o dzâs:
-Primniti-ne de mas! Da nu i-o primnit nime și apoi s-o dus înt-on capăt de sat și o ajuns la o crâșmă, o casă unde stătea crâșmaru și mai era on vâj beat care-o zâs:
-No, haidați că v-oi primi eu! Vâju i-o dus în casă și i-o bătut pă Dumnezeu și pă Sânpetru și-o sosât și dracu. Dracu o zâs:

105.

Uliță, uliță lungă,
Pe când merg, mândra se
culcă;
Uliță, uliță lată,
Pe când merg mândra-i
culcată.

106.

Ieși, mândruță, de sub dună,
Și scoate ceva de prună.
Zămucă de-aceie bună,
Să o bem sub clar de lună.

De la Grigore Tirean, 2016

107.

Ce-i atâta zarvă
Că s-o strâns atâta babă?
Méréți acasă femei
Și puneți la sert păstăi,
C-or zini fetele bete
Ș-or mânca păstăi neserte.

De la Ghiță Ciuc, 2016

108.

Sari în sus că-n sus te-or pune,
Numa să-ți cumpere funie.
Funea-i gata cumpărată,
Numa paru să ți-l bată.

De la Ghiță Ciuc, 2016

² Performer Ioan Dunca, 91 ani, Budești, 2016.

³ Performer Năstaca Dunca, 85 ani, Budești, 2016.

109. -Mereți și vid'eți cine v-a primi că io o să câștig Globul Pământesc. Și așa o câștigat și de atunci îi pă pământ.⁴

Roșie-i mândra la față
C-o mâncat boboci de rață,
Da mai roșie-i mă-sa
C-o mâncat tăta rața.

De la Ștefan Pop, 2016

*

Demult umblau și **tricolicii**. Un bărbat și o femeie o stat și-o strâns fân pă lângă clae și bărbatu-so s-o dus nu știu unde. Și apoi o zinit. Și ea o zâs: „Vină că tăt mă mușcă câinii!”. Tăt mi-o sfârticat sumna de pe mine. Pă când i-o zinit bărbatu l-o întreat: „Păi, măi omule, ce-ai făcut?” Tăt era cu bucăți din haina ei între dinți. El s-o făcut tricolici. Și el o fo. Apoi femeia l-o și lăsat, o zâs: „Mnie nu-mi mai trebuiești de bărbat!”⁵

- 110.

Dragă mândră nu te fa,
Nu sări ca și sarca
De pe-o crangă pe alta.

Fata Pădurii

Fata Pădurii le striga pă tăt'e babilă pă la ferești, t'e străga pă nume, știa cum te cheamă.

La mama o zânit Fata Pădurii și-o străgat. Mama avea 40 de ani și-o rămas văduvă cu prunci mici. Într-o zi când legăna on copt'il o venit Fata Pădurii și o strigat: „Hăi Ilea, hai deșt'idem ușa că tăt mă mușcă câinii!” Tătă o fo mușcată de câni. Era o babă mare. Apoi o zâs: „Au, da nu mă unje cu unsoare, numa cu oloi să mi se vindece rănile!” Mama n-o uns-o și i-o murit coconu în leagăn pă dimineață. Că o zâs Fata Pădurii: „De nu mi-i unje, ce ț-a hi mai drag ț-i-oi lua!” Și așa o fo. Am fo 2 feciori și 2 fete. Și pă copt'il l-o găsât mort dimineața în leagăn. Așa o grăit Fata Pădurii.

Mai zicea Fata Pădurii: „Să vă strânjeți 12 femei să faceți cămașa Ciumii”, că i se mai zicea Ciuma. „Să vă strânjeți femei văduve să îmi faceți cămașă.” Apoi nu s-o strâns femeile și-o murit feciorii (copt'ii) în sat de-a rându. Așa mureau, n-o fo atâtea leacuri ca amu.

Fata Pădurii era o babă mare, nu încăpea în casă la noi. Ne-o arătat-o mama pă fereastră.⁶

*

111.
N-am strigat așa cu sire
De când o fo tata mire.
Nici atunci nu am străgat
C-am fost tare blăstămat.

N-am strigat așa cu sire
De când o fo tata mire.
Nici atunci n-am jucat,
Numa un pic m-am legănat.

Vai săracu mnirele
Cum așteaptă binele
Și mnireasa bucuria
Ca să-i spargă giucaria.

De la Ioana Pop, 2016

Demult nu erau televizoare, aparate de radio, api să strânjeu bătrânii tăți într-o casă și povesteau unii de Fata Pădurii, alții de Omu Noptii, alții de cum o zinit tătarii și o năvălit.

Demult aveau oamenii oi, apoi nu le țineau acasă, le duceau la pădure și le hrăneau acolo că erau tare rele cărările de adus fân. Amu nu prea cosăsc terenu p-acolo. Apoi bătrânii povesteau că un cioban s-o pregătit să steie iarna acolo. O avut și-o drăguță, cum are oricine când îi tânăr. Într-o sară le-o dat de mâncare la oi, le-o dat apă și s-o pus să facă mămăligă. Atunci mămăliga era mâncarea de bază. De-atâta avea nevoie ciobanul că brânză avea acolo. Pă când o fo gata

112.
Și eu beu și mândra bé
Cine dracu ne-a ținé
Și pă mine și pă ié.

De la Ioana Pop, 2016

⁴ Perfromer Maria Șiman, 91 ani, Bogdan Vodă, 2016.

⁵ Perfromer Maria Șiman, 91 ani, Bogdan Vodă, 2016.

⁶ Perfromer Maria Șiman, 91 ani, Bogdan Vodă, 2016.

mămăliga, o zâs: „Ce bine ar fi să fie și Ileană aci, ce bine am mânca laolaltă.” Și dintr-o dată o vinit on vânt și-o văzut o femeie cu caieru în brâu și torcea cu mâna stângă. Ciobanu tot o luat lemne și-o pus pă foc, da ié nu s-o mișcat. Atunci o chemat câinele și-o sărit și-o fujit Fata Pădurii, o ieșit pân acoperiș. Atunci s-o pornit o furtună de s-o rupt pădurea. La on timp o zinit on omuț mnic și l-o-ntrebat pă cioban: -Ce-ai pățit?

-N-am pățit nimic, o vinit Fata Pădurii și amu o fujit.

-Da-ncotro s-o dus? Lasă că o caut eu.

După un timp o auzât-o ciobanu țipurind. O prins-o Omu Noțî și o omorât-o. Numa prin pădure umbla Fata Pădurii, pe la ciobani.⁷

*

Era Fata Pădurii. Io am audzât-o, nu am apucat-o. Mai demult méré femeile în șezătoare și când să duceau acasă pă la 12 noaptea o auzău lând în râu. Își făcêu cruce și dispăré.⁸

*

Bătrânii demult nu te-o lăsat marți sara să lucrî, nici să scoți gozu afară că umbla jâb atunci Fata Pădurii.

*

Mi-o povestit Anuța Irinii din Glod, o fo măritată aici. O zis că o murit mama unor prunci și mama ei o mârș de noră acolo. Și înt-o sară o pus pruncu pă cupt'ior ca să-i sie cald în perină. Și o zâs că să d'euștid'ea mora și ușile în vo câteva noți la rând. I-o zâs femeile din sat: „Hăi Mări, fă o t'iară, stat'ive mnici de pânză, și-i dă de lucru și o pune în ocol.” Femeia o pregătit t'iară, o pus-o în ocol și altu și mai mult n-o mai văzut-o veci.

*

Făceau femeile farmece. Aduceau din armată feciori pă sus, pă lemne, aducêu militari. Chiar socru mi-o spus, el o apucat. Îi aducé pă lemne ca pă meliță. Zicea socru că era joc în șură la Amortătu și o zis că o trebuit să ieie stanu de la o fată și să deie cu cuțātu în el.⁹

Marțolea

Și la oi méré Marțolea și bontănea gălețile și le arunca și câinii nu o avut putere să bată. Numa cânta gălețile. Apoi tare rău s-o spăriét. La necuratu nu bate câinele. Întotdeauna era bine să-ți faci semnul crucii și nu mai vedeai nimic. Marțolea méré unde era chemată.

⁷ Performer Ioan Dunca, 91 ani, Budești, 2016.

⁸ Performer Anuța Ciceu, 74 ani, Budești, 2016.

⁹ Performer Anuța Ciceu, 74 ani, Budești, 2016.

113.

Am o mandră cât un brad
Umblă în picioare sub pat;
Am o mandră cât un ied
Când o duc prin iarbă o pierd.

114.

Nu vă uitați că-s mnicut
C-am umblat la oi desculț
D-am un mnez de stepuleț
Cât coada de la hârleț.

De la Ioana Pop, 2016

115.

Când o vād pă mândra gata
Mi s-o pus clopu pă dreapta.
De nu l-aș tomni cu mâna
Mi-ar sta toată săptămâna.

116.

Așa zice popa nost:
Să nu meri la fete-n post.
Preoteasa zice așa:
Mereți feciori cât îți vrea,
Ziniți și la fata mea
Și la mine de-ți putea.

De la Ioana Pop, 2016

117.

*

Pă la popa pe sub pruni
Fac fetele rugăciuni
Sâmbăta, duminica,
Să se poată mărita.

Vedeam și oameni morți. Și aici o fo unu Codlea. Zăce că omu mort umblă după sânge, unde i să varsă sângele. Apoi dacă-ți făceai cruce, nu mai vedeai.¹⁰

De la Liviu Pop, 2016

**Povești cu Fata Pădurii și alte personaje fantastice
din Sârbi**

118.

Mândră ce noroc te-ar bate
La vară să sii cu lapte,
Nu te-ar bate noroc rău
C-ai avé laptele tău.

O fo aicia on om, zicea că are bai cu Fata Pădurii. Să strâcau oile la țăță și trebuia să margă în Giulești omu cela. Pă munte acolo zicea că-i casa Fetii Pădurii. Și o mers să aducă ceva flori de acolo de la grădina Fet'ii Pădurii. Se zicea că acolo are grădina. Trebuia să margă repede să ia florile și să fugă că dacă cumva n-o apucat a fuji de acolo, o dat cu bolovani după el și l-ar fi omorâtă. Fata Pădurii avea chip de femeie, numa c-o fo mai mare și mai solidă, cu păr mare, urâtă.

119.

Mama lor de bocotani
Nu mă car la ei în car.
Eu mă car în caru' meu
De-o fi bine, de-o fi rău.

Socru meu ne povestea că atunci când o fo tânăr și o fo cioban la oi, o stat acolo pă la Ticeră. Și într-o noapte când o făcut foc în colibă, o mărs o femeie și i-o împrăștiat focu. După ce s-o dus o auzit un vuiet mare. Aceie numa Fata Pădurii o putut fi.

120.

Mândră, raiu ce te ține,
Ce-aș durni în brațe la tine
Până ce-ar si zăuă bine.
Mândră, raiu ce te are,
Ce-aș durni în brațele tale
Până ar fi zăua mare.

Bunica mé o fo morăriță. Într-o marți sara când pruncii tăți durneu în pat, ié o auzât ceva afară la fereastră orice larmă și ié s-o uitat la copii că poate visează careva și povestește în somn. Și cum o stat așa și s-o uitat către fereastră, o văzut un cap mare. O deschis fereastra și o strigat: "Cine mă sparie?" Da nu o zăs nime nimic numa o auzât așa on vânt că se duce.

121.

Mândra mé și-a lui Gheorghe,
Bună-ar si de ciuhă-n holde.

În altă marți sara, tot la moară acolo ié și-o lucrat pân casă și numa o auzât că se pornește moara și dă în gol. O ieșit să vadă că în tindă i-o fo moara și on prunc, care avea o șapcă roșie, umbla acolo pă deasupra și ié când l-o văzut, o zis: „Ptui, ocigă-te crucea!” Și s-o luat și s-o dus.

De la Elena Zubașcu, 2016

¹⁰ Performer Anuța Ciceu, 74 ani, Budești, 2016

o zâs: „Oare nu cumva o văzut pruncu aista orice?” Apoi i-o descântat și i-o trecut.

122.

*

Demult, femeile nu lucrau marți sara, nu torceau, nu spălau vase, nici nu măturau prin casă. Dacă avéu copt'il mic, când plecau de lângă el, trebuie să puie mătura și pă când o zinit i-o fo înștimbat pruncu. Tăt marți sara s-o întâmplat. I-o pus un copil cu păr peste tot corpu în loc. Și o făcut femeia foc în cupt'iori și o pus pruncu cela pă lopată și o zâs cătă Fata Pădurii: „De nu-mi aduci pruncu, io ți-l arunc în cupt'ior!” Și apoi i l-o adus.

Am acasă cizme bune
Numa talpă trebe a pune
Și călcâiele amândouă
Și apoi or si cizme nouă.

123.

*

Cumnată-mea Mărie o fost a prânica cămeși tot marți sara, așă pă-nsărate. Ié tăt o prânicat pă piatră. Și era acolo o cărare pustie, o fo umblătoare oricând, da amu îi astupată. Și o apărut o femeie mare lângă ié și-o zâs:

Mândră te-am prăbăluit
Sub un gard acoperit.
Când văzui ce vrei să-mi dai,
Te-am lăsat la coprârai.

De la Ioan Stan, 2016

- Da pranici, pranici?
- Da, pranic!
- D-apoi să-ți agiut și io!
- Nu, că n-am numa vo două.

O fo pă terminate. Femeia ceie s-o luat și s-o dus pă cărarea ceie pustâie. Om pământean nu o putut fi, tot Fata Pădurii o fo.

124.

*

Să zicea că vin morți acasă. Stăteau înaintea căsî că în loc de trepte era lespide d'e piatră. Nu era voie să grăiești nimic cu ei. Zâcé că ia graiu cela mort la aiesta viu.¹¹

Mândra te-am trebăluit
Sub un gard acoperit
Și-am văzut că nu ești bună,
Te-am lăsat la cel ce tună.

De la Florin Berinde, 2016

125.

Povești din Glod

Mama mea îmi povestește că fratele ei când era băiat viné d'i pân sat din șezători de la fete și când o intrat în casă o auzât pă Fata Pădurii cum horé pă dealuri. El o gândit că-i o drăguță de-a lui, așă o horit. Tot o auzât-o că vine înapoia lui. Bine că o apucat să încuie ușa Și cum era uși de-acele de lemn, o început s-o scuture Fata Pădurii. După ușa era o lopată de la pt'ită, era cociorva de scos pâinea și o căzut toate. Și o spaimă ce-o fost pă el. S-o pus gios. Și bunica mea o întrebat: „Măi Vasali, da ce-ai pățit de-ai zinit așă de tare?” Și i-o spus ce-o auzât el. „Aceie o fo Fata Pădurii, dragu mamii. N-o fost drăguța ta. Pune-te în genunchi și te roagă lui Dumnezo Sfântu.”¹²

Tu, mândruță, te-am ibdit,
Până te-ai purtat cinstit.
Dacă te-ai dat dracului,
Te-am lăsat să fii a lui.

De la Ioan Stan, 2016

¹¹ Performer Irina Ilea, 71 ani, Sârbi, 2016.

¹² Performer Dunca Maria, 56 ani, Glod, 2016.

126.

*

Mărg pă drum și-mi pare bine
Când văd prunci făcuți de
mine
Și cum Doamne nu mi-a
părea,
Mi-o plăcut mult dragostea.

De la Petru Daniel Drăguș,
2016

Moșu meu, Pătru Bogatului, așa i-o zâs în sat, durnea noaptea în șopru, pă lângă vale și zicea că toată noaptea audză și vidé cum tropoteau cai cu copite de foc. Și să uita, lui nu i-o fo frică, nici de Omu Nopți sau de Fata Pădurii că deja el o fo obișnuit și durné în șopru că așa durnéu demult.

Iară o dată tot Moșu Bogatului s-o dus la o fântână să aducă apă dzua în amniaza mare cum ducé la fân apă să beie. Când s-o dus Fata Pădurii să spăla pă cap, avé păr mare și avé în spate ca o covată goală înlontru și c-on t'eaptăn tăt să t'eptăna. Moșu Bogatului era cu o t'ipă (țigară) și noi stăteam tăți roată pă lângă el și ascultam. Avé 86 de ani și ne tot povestea. Roată pă lângă el stăeam și ascultam. Și ne zicea: „Dragii moșului, iară se poate să se-ntâmpale că așa scie în Biblie, ce-o fo pă sub soare iară va fi”¹³.

127.

*

Fetele de pe Cosău
S-o-nvățat a bé luhău
Și la fân nu se mai duc,
Toată ziua-s pe facebook.

Fetele de la Ferești
Stau cu feciorii în povești
Și își mai țin câte-un drăguț
Și-l așteaptă la poduț.

Iară când s-o dus în Pădurea Bot'izî și doi pădurari fujéu cu clopurile în mână. Și i-o întreat: „Ce s-o-ntâmpat de fujiți așa?” „Am văzut un lemn mare, gros, pă iarbă, pă rouă, nici urmă de cal, nici de sanie și apoi am zâs: „Hai să méréu după el.” Și cum ne-am dus am dat de un zierme cu cap cât un mniel și ridicat de la pământ de-un metru să tăt ducé, să mișca. Și când l-o văzut o-nturnat înapoi. O avut stână de oi acolo și tot le lipseau oile, nu bătéu câinii noaptea, nu erau tálhari. Și o zâs că trecea prin staol oaia. Și odată unul dintre ciobani durné la umbra unui stejar și o tăiat stejarul și l-o-mburdat pe șarpe și apoi l-o-mpușcat. O zâs că așa o urlat...Apoi o mutat stâna de-acolo¹⁴.

128.

*

Mândra care-mi place mie
Are carte și ști scie.
Are carte-i învățată,
Nu grăie neîntreată.

N-am fost la mândra de ieri,
Gândești c-o trecut tri veri;
N-am fost la mândra de-
aseară,
Gândești c-o trecut o vară.

Amu-s vo 27 de ani, p-aicia o mârș o femeie până acasă și era cu mneii. Și când s-o dus o zâs că mneii tăt o dat înapoi și ea cum tăt o mârș cu olurile cu mâncarea s-o întors și s-o uitat ce se-ntâmplă. Adică un șarpe din cela gard până-n iesta gard, o zâs că avea vo 7 metări, cu un cap mare și cu doi ochi cât două ouă. Apoi nu l-o mai văzut, s-o dus. Pădurarii noști din sat l-o cătat p-aici pân grădinile ieste. Și-apoi s-auză pă la Bârsana p-acolo tăt pă lângă ape să-l si găsâtă mort, așa mare cum l-o văzut femeia ceie¹⁵.

*

Tot de-acela era vorba când s-o tăiet pădurile la Botiza, cu mulți ani în urmă, și un șofer dimineața l-o văzut cum trece drumu¹⁶.

¹³ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

¹⁴ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

¹⁵ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

¹⁶ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

*

S-o dus o femeie să urzască t'iară la cineva în pod, vecina asta Măria Racului și zăcé că pă casa ceie o avut cumpărat pă dracu pă avérie și o zâs c-o mărs on mât negru și tătă t'iară di pă urzoi o luat-o jos. Și o mărs femeia și o zâs: „Tu, Anuță, ce să fac că nu pot urzi că vine un mât negru și tăt îmi urné t'iară jos”. Apoi acela-i mâtă care-i cumpărat pă averea noastră, tu n-ai ce căta în podu cela”. Și amu mă-nfior¹⁷.

*

Omu Noptî era on om mnic cu o botă. Tătă noaptea umbla. Zăcé că nu avéi voie să grăiești nemnică când vezi. Ori că vezi pă Fata Pădurii, ori că vezi pă Omu Noptî, nu avéi voie să grăiești nemnică¹⁸.

*

Doi feciori s-o dus odată și-o auzât niște fete horind și o fo Fata Pădurii, da ei o zâs: „O, acele-s fetele din Văleni, să duc acasă”. S-o dus acolo pă ceva dealuri după ele. Pă când s-o dus mai aproape, o fo mai departe dusă și tot așa. O strâgat feciorii la ele c-o gândit că-s fetele cele, drăguțale lor. Api că s-o dus și cine știi că i-o-mblătit, n-o fo buni de nimnic. O zâs că până înainte de-a cânta cocoșul tot i-o-mblătit și n-o mai știut să margă acasă. Când cântă cocoșul nu mai au putere.¹⁹

Practici de aflare a ursitului din Budești

Mergeau la soc fetele, scuturau socul și descântau:

Bună sara, soc vlasoc,
 Ți-am adus lat'ii pă foc
 Și la cal on pt'ic de-abroc.
 Cine la noi n-a zini
 Inasară-n șazătoare
 Pă mâni Dumnezo nu-l scoale
 Nici cu mâini, nici cu pt'icioare,
 Nici cu gură grăitoare.
 Șoarici pân ciorici,
 Furnici pân optinci.

¹⁷ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

¹⁸ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

¹⁹ Performer Maria Dunca, 56 ani, Glod, 2016.

**CORINA ISABELLA
 CSISZÁR**

Hori din Coruia

129.

Asară fusei la mândra
 S-o sărut o dată.
 Bis.
 Și-o găsii cu poarta-nchisă
 Și ușa încuiată
 Bis
 Mâine seară mă duc iară
 Tot în ciuda voastă
 Bis
 De-oi găsi ușa-ncuiată
 Întru pă fereastă.
 Bis

De la Gheorghe Avram, 75
 ani, Coruia, 2016

130.

Vară, vară, primăvară,
 Bis
 Toate plugurile ară
 La ogor de primăvară,
 Numa plugu badelui
 Șade-n vârful dealului.
 Nici urcă, nici coboară
 Bis
 Bate boii de-i omoară.
 Să-ți plesnească boii tăi,
 De nu vrei ca să mă iei.
 Măi, bădița badea meu
 Nu-ți mai bate vitele.
 Nu știu mândră ce-ai făcut
 Să nu-mi bat boii mai mult.
 Ce-am făcut nu poți desface
 Lasă boii, nu-i mai bate.
 N-am făcut bade să mori
 C-am făcut ca să te-nsori.

N-am făcut bade să piei
C-am făcut ca să mă iei.

*

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

Făceam boți de aluat și puneam struțuri în ele cu numele feciorilor care ne plăceau. Fierbeam boții apoi îl prindeam pe mât și îl puneam să îi mănânce. Apoi o mâncat mâtul cât o mâncat, da când era sătul nu-i mai trebuia. Apoi noi băteam mâtul. Asta era de sărbătorile de iarnă, de Anu Nou.

131.

*

Feciorii din sat
Vin de la arat,
Cu verdeață-n pălărie
Chiuind de bucurie.
Fetele din Coruia
Mândru-și poartă zadia
La obraji ca doi bujori
Cum le place la feciori.

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

Mai făceau fetele struț de verdeață, îl ducéu în râu. Dimineața până-n zî te sculai să vezi dacă o pt'icat ceva pă el, de era țurțuri, gheață pă el. Când méréi descântai:

D'imineață m-am sculat
Și la râu am alergat
Pă cărare necălcată,
Pă rouă nescuturată.
Mă uitai în gios pă râu Iordan
Nu văzui nimnic, n-auzâi nimnic
Mă uitai spre Răsărit
Văzui două zări viind,
Surorile soarelui
Pă cal galbân încălecând
Până la mine ziind.
Da pă mine o țâpat
Tăt'e hâdele din sat.
Eu vreau să mă spăl
De ură, de țâpătură
Și de tăt feliu de ură;
De ură de femeie aleasă,
De ură de văduvă grasă.

Strigături

132.

Pentru mândra că-i frumoasă
Face-aș cinci zâle de coasă.

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

Dacă era gheață pe el, îl duceam acasă, îl puneam pă masă și îl cinsteam, țipam pă el horincă. Apoi îl puneam la grindă. Îl țineam acolo sus. De nu era gheață pă el, se zăcea că-i sărac și îl aruncam în râu.

*

133.

Dragă mi-o fo mândra
miercuri
Până m-o umplut de râie
Dacă mi-o fo dragă mândra,
Amu am ce scărtina
Uite, așa și uite, așa!

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

Mai méréu și legam parii pân gard. Număram invers de la 10 la 1. Îi număram noaptea și-l legam cu o ață. Mergeam mai multe fete. Știam fiecare cu ce ață l-am legat. Méréu dimineața și vedeam parii cum îs. Apoi mie tot unu înalt și gol mi s-o vinit și n-o fo minciună. Așa o fo, înalt și sărac.²⁰

²⁰ Performer Anuța Ciceu, 74 ani, Budești, 2016.

134.

La lelița cea bălaie
Umblă-un astalâș din Baie
Astalâș cu otii verzî
Face uși, face ferești,
Prin care să nu mai vezi.

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

Tineri din Budești; foto: colecția Anuța Ciceu

135.

Mă-nsurai, luai pă Leana
Cămeșa mi-o spală mama
Cu unsoare de la mână
Mi-o spală mama bătrână.

De la Gheorghe Avram, 75
ani, Coruia, 2016

EMIL DOMUȚA

Hori din șezătoare și clacă

**Horea cânepii (găzdoia
leneșă)**

136.

Tu muiere și-a mè dragă,
Bis
Coaptă-i cânepa-n ogradă
Și tu șezi pe pat beteagă
Măi, măi!